

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษากลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิศาสตร์ภาคตะวันตก

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 ระดับชั้นปี
 - 1.3 สาขาวิชาที่เรียน
 - 1.4 การค้นหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์
 - 1.5 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - 1.6 นิสัยในการเรียน
 - 1.7 ทักษะคิดต่อการเรียน
 - 1.8 ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์
 - 1.9 คุณภาพการสอน

2. ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

1. การค้นหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ จะส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษากลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิศาสตร์ภาคตะวันตก
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษากลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิศาสตร์ภาคตะวันตก
3. นิสัยในการเรียน จะส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษา กลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิศาสตร์ภาคตะวันตก

4. ทักษะคิดต่อการเรียน จะส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษา กลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ และจะส่งผลทางอ้อมผ่านการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ นิสัยในการเรียน
5. ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ จะส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของ นักศึกษากลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ และจะส่งผลทางอ้อม ผ่านการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ นิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน
6. คุณภาพการสอน จะส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษากลุ่ม สถาบันราชภัฏ เขตภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ และจะส่งผลทางอ้อมผ่านนิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นนักศึกษาภาคปกติ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ระดับชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ของทุกคณะ ปีการศึกษา 2543 จำนวน 728 คน โดยสุ่มจากกลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งประกอบด้วย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สถาบันราชภัฏนครปฐม และสถาบันราชภัฏกาญจนบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบวัดการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามคำนิยามเชิงปฏิบัติการ มีจำนวน 30 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก ใช้เวลาในการทำแบบวัด 30 นาที
2. แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยใช้แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาครู ของเพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์(2537) ที่สร้างขึ้นตามกรอบทฤษฎีของ Ennis จำนวน 56 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นชนิดปรนัย 3 ตัวเลือก ใช้เวลาในการทำแบบวัดประมาณ 1 ชั่วโมง
3. แบบสำรวจนิสัยและทักษะคิดในการเรียน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามคำนิยามเชิงปฏิบัติการ มีจำนวน 76 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ
4. แบบวัดความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ เป็นแบบวัดที่อาจารย์ที่ปรึกษาของผู้วิจัย (รศ.ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล) ได้แปลจากแบบวัดของซัทท์ และคณะ(Schutte et. al., 1998) และได้สร้างข้อคำถามเพิ่มเติมอีกจำนวนหนึ่ง รวมจำนวน 42 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ

5. แบบวัดคุณภาพการสอน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตามค่านิยมเชิงปฏิบัติการ มีจำนวน 34 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือกับสถาบันราชภัฏทั้ง 4 แห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ครั้ง ประกอบด้วยแบบวัดจำนวน 5 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ชุด มีขั้นตอนดังนี้ ครั้งที่ 1 ดำเนินการเก็บข้อมูลชุดที่ 1 คือแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ครั้งที่ 2 ดำเนินการเก็บข้อมูลชุดที่ 2 คือ แบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียน และแบบวัดความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ และครั้งที่ 3 ดำเนินการเก็บข้อมูลชุดที่ 3 คือ แบบวัดการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และแบบวัดคุณภาพการสอน โดยผู้วิจัยประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนแต่ละวิชา แจกแบบวัดในคาบเรียนปกติ ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกครั้ง มีรายละเอียดดังนี้

- ก. ก่อนแจกแบบวัดผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการทดสอบ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจความสำคัญ และทำแบบวัดด้วยความเข้าใจ
- ข. ผู้วิจัยแจกแบบวัดโดยอธิบายคำชี้แจงในการทำแบบวัด และบอกถึงเวลาที่ใช้ในการตอบแบบวัด จากนั้น ให้นักศึกษาซักถามหากมีข้อสงสัย แล้วจึงให้นักศึกษาลงมือทำแบบวัด ลงในกระดาษคำตอบที่แนบมากับแบบวัดพร้อมกัน
- ค. ผู้วิจัยเก็บแบบวัดและกระดาษคำตอบคืนเมื่อหมดเวลา และตรวจสอบว่านักศึกษาตอบครบทุกข้อหรือไม่

จากการเก็บรวบรวมแบบทดสอบและแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ของสถาบันราชภัฏทั้ง 4 แห่ง รวมจำนวน 1,686 คน ผู้วิจัยได้นำแบบวัดมาคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ หมายถึงแบบวัดฉบับที่กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดครบทุกชุด และตอบทุกข้อ ได้แบบวัดฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 728 ฉบับ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เริ่มเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม – ตุลาคม 2543 เป็นเวลา 4 เดือน โดยใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละสถาบัน ประมาณ 1 เดือน/แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง(path analysis) โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยหาค่าความถี่และร้อยละ
2. คำนวณหาค่าเฉลี่ย(\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) ของคะแนนจากแบบวัดต่าง ๆ วิเคราะห์ค่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว

3. วิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยนำวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ(multiple regression analysis) มาใช้วิเคราะห์แต่ละเส้นทาง และใช้ค่า β (beta) เป็นค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง(path coefficient หรือ P_{jk})
 - 3.1 วิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบเต็มรูป
 - 3.2 วิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐาน
4. ทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการของสเปคท์(Specht, 1975) ถ้าปรากฏว่า รูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างมีนัยสำคัญ จะปรับปรุงรูปแบบความสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
5. เมื่อได้รูปแบบความสัมพันธ์ใหม่ ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว ทำการวิเคราะห์หาผลกระทบทางตรง ผลกระทบทางอ้อม และผลกระทบรวมของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

และผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพิ่ม โดยวิเคราะห์แยกเพศของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนข้อ 1-5

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษากลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิศาสตร์ภาคตะวันตก ทั้งทางตรงและทางอ้อม จำแนกได้ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ

1. การคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ ($\beta = 0.359$)
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\beta = 0.204$)
3. นิสัยในการเรียน ($\beta = 0.147$)

ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ คือ

1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\beta = 0.275$)
2. นิสัยในการเรียน ($\beta = 0.090$)

ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ

1. นิสัยในการเรียน ($\beta = 0.075$)

ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านนิสัยในการเรียน คือ

1. ทศนคติต่อการเรียน ($\beta = 0.701$)

2. ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ($\beta = 0.189$)

3. คุณภาพการสอน ($\beta = -0.062$)

ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านทัศนคติต่อการเรียน คือ

1. ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ($\beta = 0.145$)

2. คุณภาพการสอน ($\beta = 0.257$)

ปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ประมาณร้อยละ 25 โดยตัวแปรที่ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ การคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์(0.539)

ตัวแปรที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ(0.303) และนิสัยในการเรียน(0.195)

ตัวแปรที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ทัศนคติต่อการเรียน(0.103) ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์(0.043) และคุณภาพการสอน(-0.036)

ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชาย คือ

1. การคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ ($\beta = 0.340$)

ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชาย ผ่านการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ คือ

1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\beta = 0.391$)

ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชาย ผ่านนิสัยในการเรียน คือ

1. ทัศนคติต่อการเรียน ($\beta = 0.602$)

2. ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ($\beta = 0.269$)

ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชาย ผ่านทัศนคติต่อการเรียน คือ

1. ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ($\beta = 0.297$)

2. คุณภาพการสอน ($\beta = 0.171$)

ปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชาย ได้ประมาณร้อยละ 34 โดยตัวแปรที่ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชาย คือ การคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์(0.340)

ตัวแปรที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชาย คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ(0.133)

ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาหญิง คือ

1. การคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ ($\beta = 0.398$)
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\beta = 0.236$)
3. นิสัยในการเรียน ($\beta = 0.163$)

ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาหญิง ผ่านการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ คือ

1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\beta = 0.203$)
2. นิสัยในการเรียน ($\beta = 0.097$)

ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาหญิง ผ่านนิสัยในการเรียน คือ

1. ทักษะคิดต่อการเรียน ($\beta = 0.710$)
2. ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ($\beta = 0.163$)

ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาหญิง ผ่านทักษะคิดต่อการเรียน คือ

1. คุณภาพการสอน ($\beta = 0.321$)

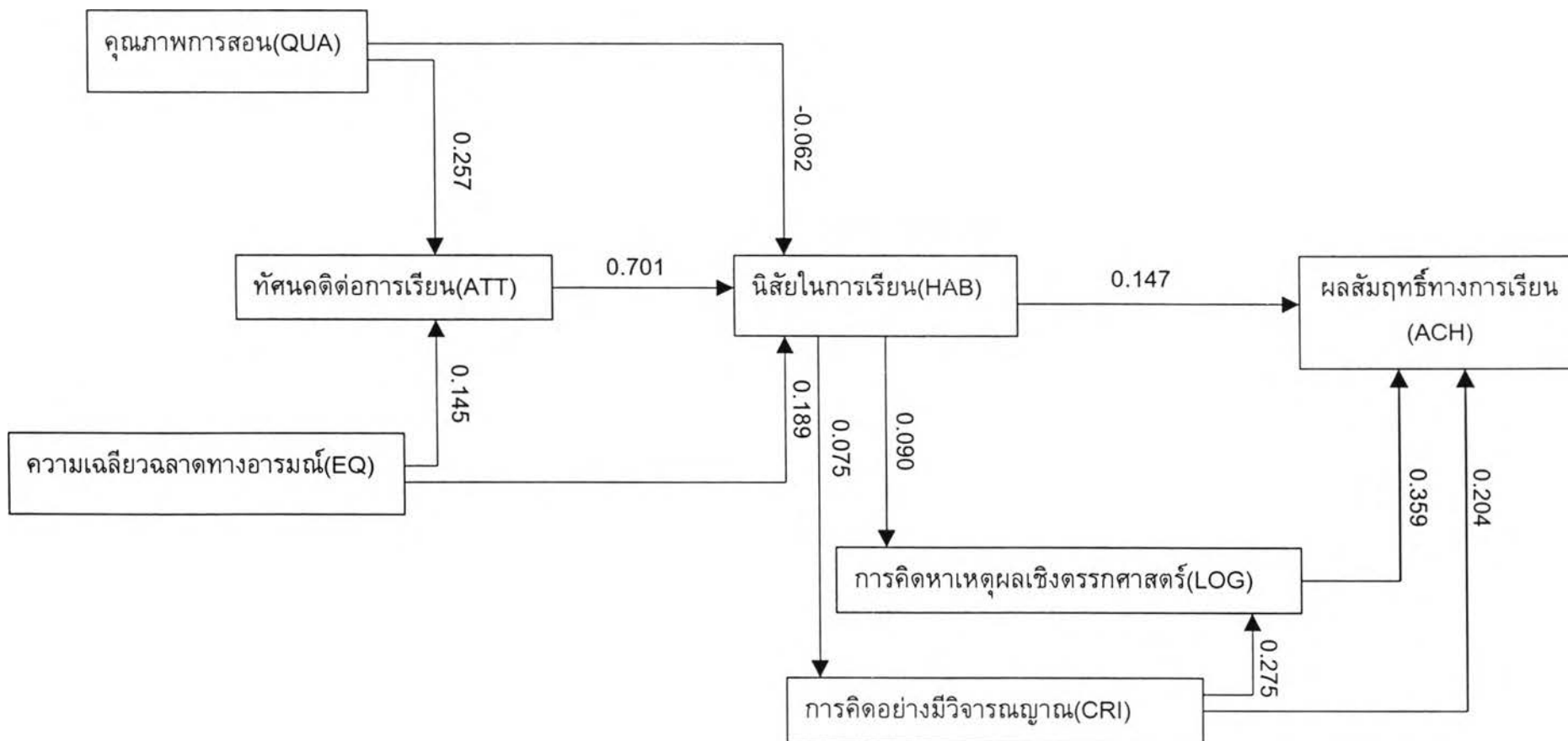
ปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาหญิง ได้ประมาณร้อยละ 55 โดยตัวแปรที่ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาหญิง คือ การคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์(0.398)

ตัวแปรที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาหญิง คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ(0.317) และนิสัยในการเรียน(0.202)

ตัวแปรที่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาหญิง คือ ทักษะคิดต่อการเรียน(0.143) คุณภาพการสอน(0.046) และความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์(0.033)

สรุปผลการวิจัยดังเสนอในแผนภูมิที่ 24-26

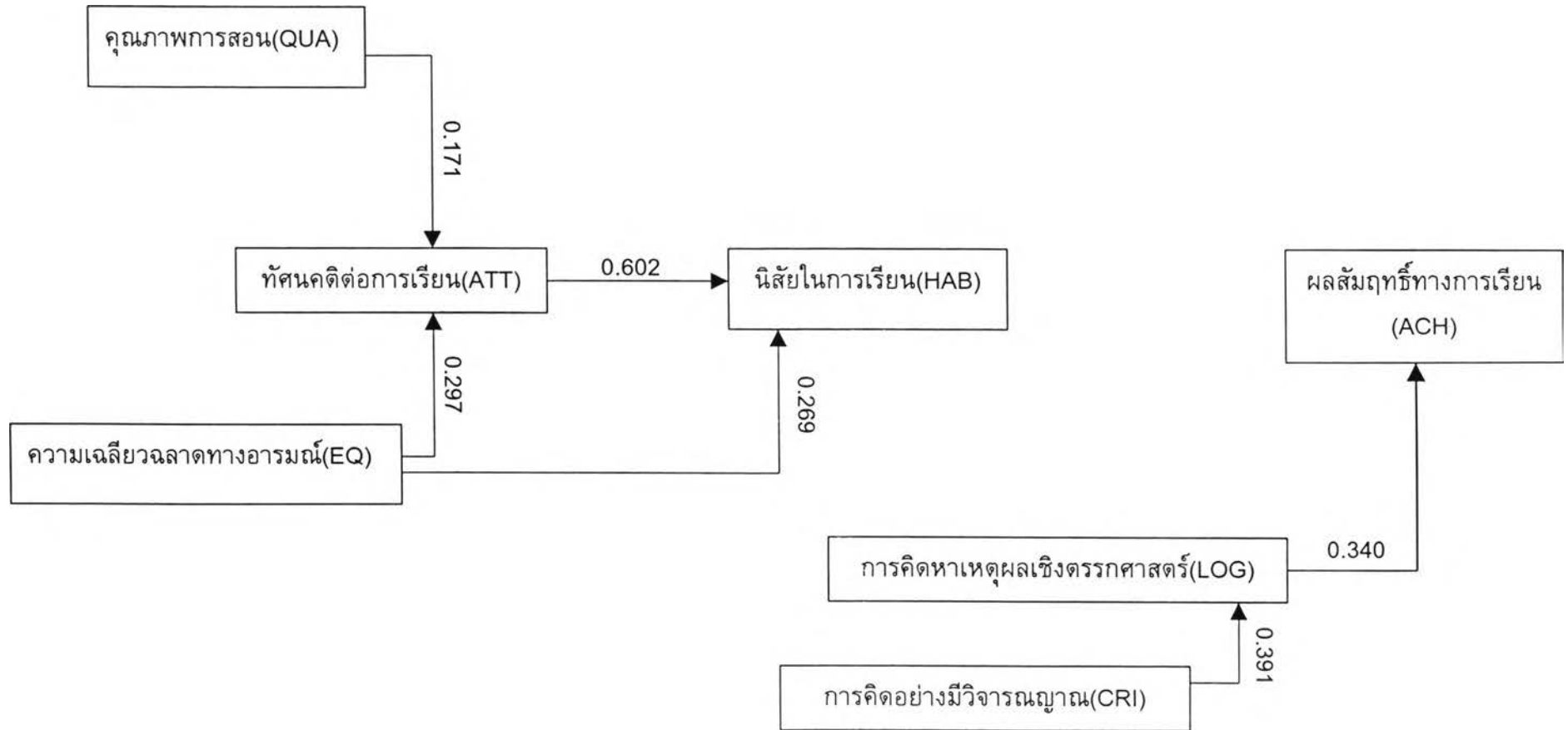
แผนภูมิที่ 24 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา กลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิศาสตร์ภาคตะวันตก ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

หมายเหตุ เส้นทางที่มีนัยสำคัญ →

แผนภูมิที่ 25 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

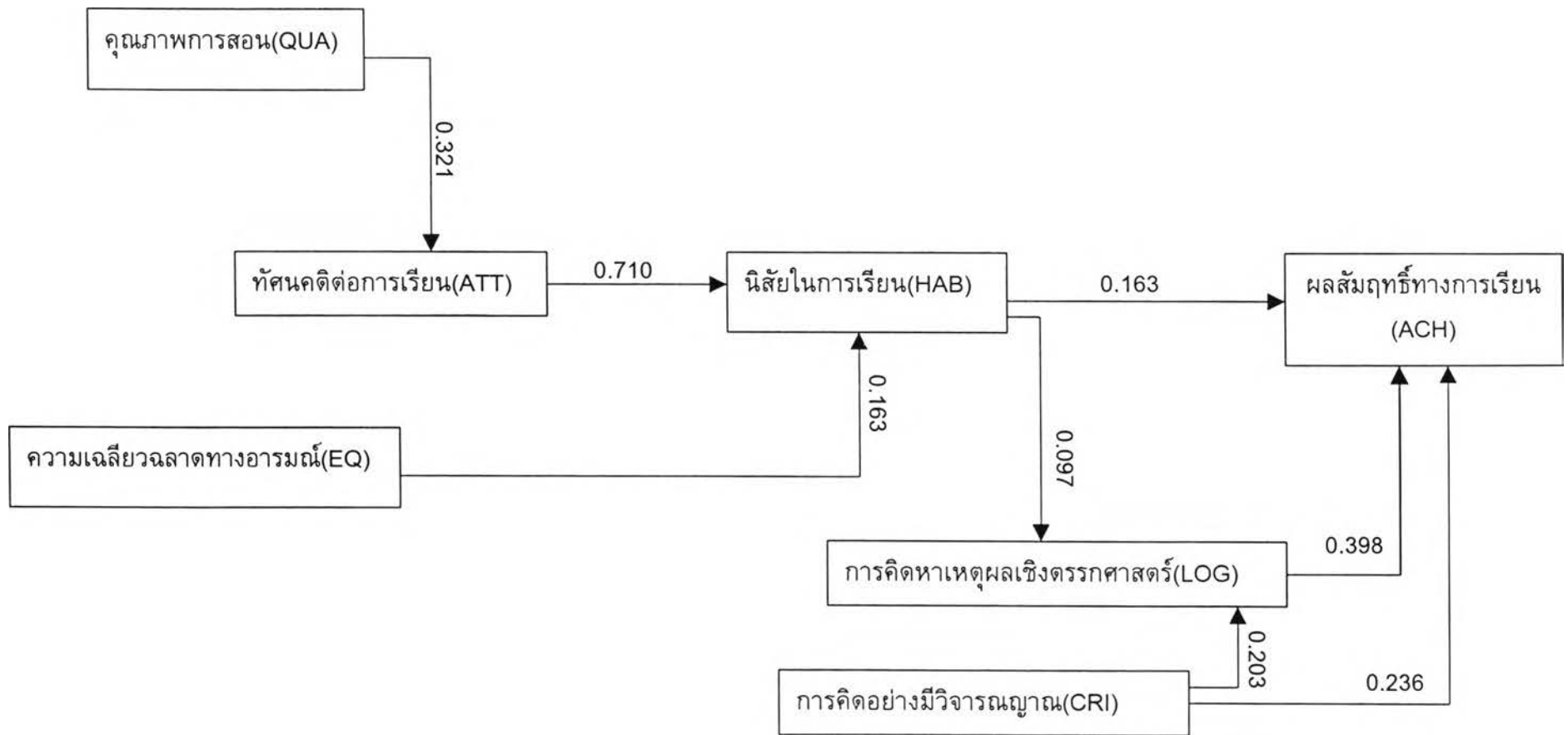
กลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิศาสตร์

หมายเหตุ เส้นทางที่มีนัยสำคัญ →

แผนภูมิที่ 26 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหญิง ภาคตะวันตก ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิภาค

หมายเหตุ เส้นทางที่มีนัยสำคัญ →

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยคัดสรรมานั้น ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา กลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิภาคสตรีกาฬตะวันตก ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มความสามารถ คือ กลุ่มความสามารถด้านพุทธิพิสัย (การคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ) และกลุ่มความสามารถด้านจิตพิสัย (นิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ และคุณภาพการสอน) ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ โดยแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามากที่สุดคือ ปัจจัยความสามารถด้านพุทธิพิสัย ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนการสอน ในระดับอุดมศึกษา ที่ผู้เรียนจะต้องใช้ความสามารถทางปัญญา ในการคิดวิเคราะห์ประเด็นปัญหา และการใช้เหตุผลเพื่อสรุปแนวทางของการแก้ไขปัญหา รวมถึงพิจารณาไตร่ตรอง เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียนอย่างสมเหตุสมผล ดังนั้น ครู อาจารย์ ต้องตระหนักและให้ความสำคัญที่จะเสนอวิธีการคิด และฝึกให้ผู้เรียนใช้กลวิธีคิดได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การคิดใช้เหตุผลแบบนิรนัย(deductive reasoning) การคิดใช้เหตุผลแบบอุปนัย(inductive reasoning)ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการคิดใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ นั่นเอง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ(critical thinking) การคิดไตร่ตรอง(reflective thinking) การคิดแก้ปัญหา(problem solving) การคิดสร้างสรรค์(creative thinking) เป็นต้น โดยการสอนแบบสอดแทรกในบทเรียน ให้เหมาะสมกับลักษณะของวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถของเขา และเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงความสามารถนั้น ๆ ออกมาใช้ ได้อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

1.2 สำหรับกลุ่มความสามารถด้านจิตพิสัย เช่น นิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ เป็นต้น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงขึ้น ซึ่งผู้เรียนสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นได้ โดยการสร้างให้ผู้เรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ คือ การมีสติ ที่จะสามารถตระหนักรู้ความคิด อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ซึ่งนำความคิด ในการแก้ไขข้อบกพร่องและปรับปรุงตนเองเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างทัศนคติและนิสัยที่ดีต่อการเรียน และสามารถให้กำลังใจตนเองเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มาขัดขวางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนได้ และสามารถร่วมงานกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำ หรือผู้ตามได้อย่างมีความสุข จนประสบความสำเร็จในการเรียนตลอดจนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

1.3 ผลการวิจัย ยังพบว่าปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู จะช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น โดยครู อาจารย์ จะต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จ ให้ข้อมูลย้อนกลับในทันที เพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงตนเอง การเรียนรู้จะต้องเป็นขั้นเป็นตอน มีการเชื่อมโยงความรู้จากเก่าไปใหม่ เสริมความรู้ใหม่ที่เป็นสาระการเรียนรู้หลัก ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้เอง สร้างความรู้เอง โดยครูต้องทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในกระบวนการเรียนรู้ และตกแต่งความรู้ให้สมบูรณ์ขึ้นแก่ผู้เรียน และบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันให้เกิดความสมดุล สื่อที่ใช้ประกอบการสอน ระวังให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน การสอนที่แปลกใหม่จะจูงใจให้ผู้เรียนติดตาม และระวังให้อยากค้นคว้า หากความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ครูจะต้องสรุปสาระการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้ความคิดรอบยอดหลัก ๆ อย่างครบถ้วน การสอนที่มีคุณภาพต่างกันมาก นอกจากจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแตกต่างกันแล้ว ยังทำให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชานั้น แตกต่างกันด้วย (Bloom, 1976) ทั้งนี้เนื่องจาก ผลจากการสอนที่มีคุณภาพ ย่อมทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน อันจะช่วยให้มีแรงจูงใจอยากเก่งวิชานั้น และหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้เขาเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การอ่าน การจดบันทึก และการทบทวน เป็นต้น ซึ่งเป็นการสร้างลักษณะนิสัยในการเรียนที่ดีให้กับผู้เรียนได้อีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาได้เพียงร้อยละ 25 อาจเป็นไปได้ว่า ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยไม่ได้เก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกครั้ง เนื่องจาก ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยไปดำเนินการเก็บข้อมูลของสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งนั้น พบกับอุปสรรคต่าง ๆ เช่น นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ออกไปสังเกตการสอน หรือทดลองสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ออกไปฝึกสอน นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ออกไปฝึกงานตามหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น จึงทำให้ต้องงดการเรียนการสอนในช่วงเวลานั้น ๆ ผู้วิจัยจึงได้ขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ผู้สอนกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ ช่วยดำเนินการเก็บข้อมูลแทนผู้วิจัย เมื่อนักศึกษากลับมาเรียนตามปกติ ซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายขั้นตอนและวิธีดำเนินการทดสอบแบบวัดแต่ละฉบับอย่างละเอียด ให้กับผู้ดำเนินการแทน ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุให้กลุ่มตัวอย่าง ขาดความสนใจในการตอบแบบวัด

เนื่องจากผู้วิจัยไม่ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และอาจมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกเหนือจากปัจจัยที่ได้ศึกษาในการวิจัยนี้อีก เช่น พื้นความรู้เดิม สถานภาพทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้เรียน องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เป็นต้น จึงทำให้ผลการวิจัยสามารถอธิบาย ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาได้เพียงร้อยละ 25 ดังนั้น ในการทำวิจัยครั้งต่อไปจึงควรจัดสรรเวลาในการดำเนินการเก็บข้อมูลให้รัดกุมยิ่งขึ้น และควรศึกษาถึงตัวแปรที่ได้เสนอแนะดังกล่าวข้างต้นด้วย

- 2.2 สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยในลักษณะนี้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เพื่อให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา และทำให้ทราบถึงปัญหาว่าผู้เรียนมีจุดด้อยด้านใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริม หรือพัฒนาคุณลักษณะของตัวแปรเหล่านี้ ให้เหมาะสมแก่ผู้เรียนได้ตั้งแต่การศึกษาในระดับต้น และระดับกลาง

